

Mátyás napi projekt év

Mátyás királyról szóló mesékkal ismerkedünk a 3. osztályos magyar órákon. Az ott szerzett ismereteket szeretném előkészíteni, kiegészíteni, hogy komplex tudást szerezzenek a gyermekek erről a korról. A projekt több programjában szülők közreműködésére is számítok.

Korosztály: 3. osztály

Létszám: osztály tanulói, tanítók, szülők

Helyszínek: tanterem (digitablás)

tornaterem

Katica-tanya

Álmosvölgy

Pinokkió Gyermekkönyvtár

Régészeti Múzeum

Lehetséges helyszínek: (Nagyvázsony: Kinizsi vár)

(Szent-Miklós Vízimalom, Mohács/ Orfű)

(Klimó Könyvtár)

(Bikali élménybirtok)

Részvevők: tanulók, tanítók, napközis nevelő, szülők

Célok és feladatok

- Egy iskolai játéknapp (törvéynap) előkészítése és megvalósítása.
- Együttműködés erősítése osztályon belül, szélesítése az 1. osztállyal.
- Csoporton belüli munkaszervezés fejlesztése.
- A közösen végzett munka örömeinek erősítése.
- Az esetleg felmerülő konfliktusok megoldása során az ehhez szükséges technikák gyakorlása.
- A reneszánsz kor átfogó megismerése, különös tekintettel Mátyás király uralkodásának idejére. Mátyás családjának, seregének, intézkedéseinek megismerése.
- Mátyás meséken keresztül megismerni a király intézkedéseit, gondolkodását, kultúrában tett eredményeit.
- A tanév végén a készült munkákból bemutató összeállítás: kiállítás, műsor (törvéynap), lovagi torna, reneszánsz tánc.
- A felelős, körültekintő munkavégzés és viselkedés erősítése.
- Szülők bevonása az iskolai életbe, külső helyszínekre való eljutás segítése.
- Külső helyszínek feltérképezése, kapcsolódás a reneszánsz korhoz.

Fejlesztési követelmények

A gyerekek legyenek nyitottak a téma feldolgozása iránt. Tanuljanak meg ismeretet szerezni közvetett és közvetlen módon.

Ennek érdekében a kutatásai során:

- tudjon ismeretekhez jutni különböző képi és szöveges ismerethordozók révén
- törekedjen minél több Mátyás mese megismerésére
- tudja, hogyan kell viselkedni könyvtárban
- legyen képes lexikont, szótárt, könyveket használni
- legyen képes kutatásait megosztani társaival

tánc elsajátítása során:

- legyen képes az osztály az egyenletes járásra
- ismerje fel a kor zenéjét
- tudja eltáncolni a megtanult mozgásformákat a kiválasztott zenére

drámajáték során:

- legyen képes átélni, beleélni magát a különböző meseszereplők életébe, helyzetébe

magyar órákon:

- mesék, ismeretterjesztő olvasmányok révén fejlődjön értő olvasása
- tudjon az élményeiről, tapasztalatairól szóbeli és írásbeli beszámolót készíteni

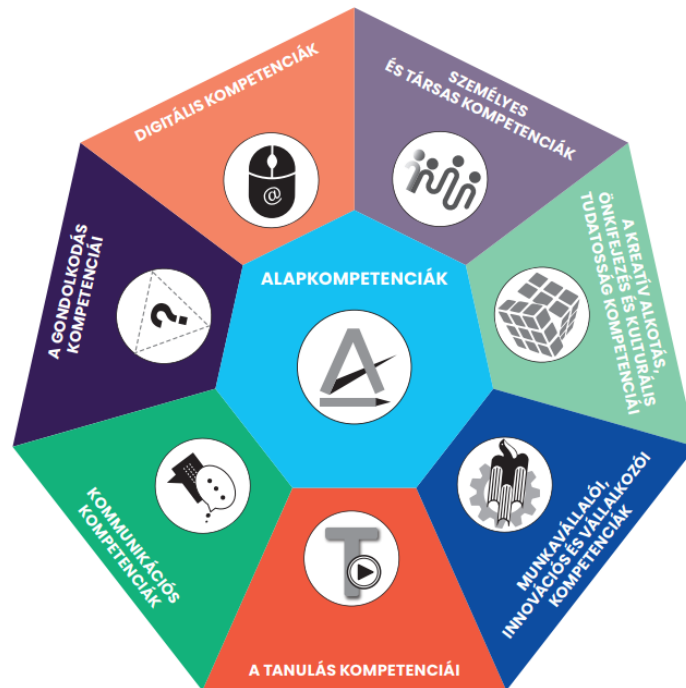
rajz, technika órákon:

- finommotorikája fejlődjön: golyóstollal, lúdtollal való írás
- tudja a merített papír előállításának menetét (kapcsolódás természetismerethez)

matematika:

- szerezzen tapasztalatokat a mértékváltások fejlesztése céljából
- biztosan tudjon ezres számkörben műveleteket végezni
- tudjon térben és időben tájékozódni

A KIEMELT KOMPETENCIÁKRÓL

Az ikonra kattintva a kiválasztott kompetencia leírása görgetés nélkül, azonnal megjelenik.

forrás: [kiemelt-kompetenciateruletek.pdf \(oktatas2030.hu\)](https://www.oktatas2030.hu/kiemelt-kompetenciateruletek.pdf)

Kulcskompetenciák

- Kommunikációs kompetencia
- A tanulás kompetenciái
- Gondolkodás kompetenciái
- Személyes és társas kompetencia
- Kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
- Digitális kompetencia
- Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

Munkaformák

- Egyéni munka
- Páros munka
- Csoportos munka

Módszerek

- Vetélkedők
- Kirándulások

- Kutatások
- Előadás
- Szemléltetés
- Kooperatív tanulás
- Játék, szerepjáték
- Beszélgetés, vita

Tanuláshoz/tanításhoz használható taneszköz, tanulói, tanári segédeszköz

- Tankönyvek, füzetek
- Mesekönyvek
- Lexikonok (pl. Szóbúvár)
- Ismeretterjesztő könyvek
- Olvasmánynapló
- DVD, diafilm
- Interaktív tábla
- CD lejátszó
- Magyarország XV. században történelmi térkép
- Zenei (reneszánsz) CD
- Különböző papírok, íróeszközök, festékek, ragasztó

Projektháló

feladatok	munkaformák	tantervi tartalom	időterv	tárgyi feltételek	személyi feltételek	intézményi feltételek	résztevők	elvárt eredmény, produktum	értékelési szempontok
téma meghatározás	ötlet-börze	olvasás-szövegértés Mátyás mesék felelevenítése	1 óra	olvasókönyv DVD-k	tanító	osztályterem DVD lejátszó interaktív tábla	tanulók, tanító	érdeklődés felkeltése	aktivitás
program nyitás	osztálykirándulás Patcára a Katona tanyára	rajz, technika: merített papír, kúdtollal írás testnevelés: Hancúr pajta ügyességi játékok, deszkavár bevétele természetismeret: utazás, háziállatok jellemzői- Mátyás udvarában milyen állatok lehettek? magyar: címerek, pajzsok, kinzoeszközök, jelképek	4-5 óra	autóbusz rendelés	tanító, napközis nevelő		osztály, tanító, napközis nevelő	merített papír, Lúdtollal írt papír	figyelmeztetett munka, esztétikus rajz biztonságos utazás szabályai
régészkedünk	Régészeti Múzeumba látogatás csoportmunka (A múzeum felhívása miatt az óra a tanteremben volt megtartva)	olvasás-szövegértés Honnan tudunk a régműltről?	1 óra	múzeumpedagógus biztosítja	múzeumpedagógus		tanítók, tanulók, múzeumpedagógus	érdeklődés felkeltése a történelem iránt	aktivitás
Anyaggyűjtés Mátyás királyról és családjáról	egyéni munka csoport munka	olvasás-szövegértés Mátyás mesék, népköltészet, mesék megelevenítése, drámajáték,	2 óra	olvasókönyv Magyar népmesék sorozatból a Mátyás mesék DVD lejátszó, digitális tábla	tanító könyvtáros	tanterem intemethasználat könyvtár	tanító, tanulók könyvtáros	tabló	témának megfelelő anyagválasztás, esztétikus, ötletek tablókészítés
Anyaggyűjtés Mátyás királyról és udvaráról	csoport munka páros munka egyéni munka	olvasás-szövegértés (olvasmányok feldolgozása)	8 óra	olvasókönyv	tanító	tanterem	tanulók, tanító		kifejező hangos olvasás, tartalommondás
Pinokkió Könyvtár	Pécs Mátyás korában	kutató munka	2 óra		tanító		tanulók, tanító, könyvtáros		viselkedés a könyvtárban, aktivitás
Tatay Sándor: Kinizsi Berg Judit: Két kis dinó a középkorban	csoport munka vetélkedő	olvasás-szövegértés	24 óra	A szerző könyve fénymásolt feladatlapok (melléklet) térkép lexikon (Szóbúvár)	tanító	terem	tanulók, tanító		aktivitás

Orfű Vízimalom /Szent Miklós Vízimalom Mohács/	kirándulás	Gabonatermesztés, gabona feldolgozása, kenyérszítés menete Kinizsi Pál foglalkozása	egész napos kirándulás	Séta a Mecseken át. Távolsági buszrendelés	tanuló, napközis nevelő		osztály, tanuló, napközis nevelő, szülők	kenyerlepény készítése	aktív részvétel
mesejáték	csoport munka	dramajáték, memoriter	folyamatos	meseszöveg megtanulása	tanuló	tanterem, tornaterem	tanulók, tanító	előadott mesejáték	bátor, hangos előadás beleélés
reneszánsz tánc	osztály	ének (mozgás, esztétika)	folyamatos	CD (<u>Various Composers</u>)	tanuló	tanterem, tornaterem, CD lejátszó	tanulók, tanító	előadott tánc	látványos előadás
díszletkészítés	csoport munka	rajz, technika (napköz)	folyamatos	papír textil	tanuló, napközis nevelő		tanulók, tanítók, családtagok	díszletek, jelmezek	használható, szép kivitelezés
anyaggyűjtés Mátyás kódexei	egyéni munka	olvasás, könyvtárhasználat	1 óra		tanuló	könyvtár-és intemethasznál	tanulók, tanító, könyvtáros	könyvajánlás tabló	szép kivitelezés
Ínciálék, kódexek készítése	egyéni munka	rajz, technika	3 óra	papír, filctoll, festék, golyóstoll. Arany János: Mátyás anyja c. verse	tanuló	tanterem	tanulók, tanító	incsiáléval ellátott kódexlap	technikák sokféleségének értékelése, helyesírás pontossága
<u>Klimó</u> Könyvtár	Könyvnyomatás története	<u>Múzeum látogatás</u> múlt értékei	2 óra		tanuló		tanító, szülő		Viselkedés a múzeumban, utcán
Anyaggyűjtés a Fekete seregről	egyéni munka	rajz, technika	2 óra	Hunyadiak címere rajzlap, fekete krepp papír, temperafesték	tanuló	tanterem	tanulók, tanító	címerrel ellátott fekete „páncél”	használhatóság, festési technika
<u>Álmosvölgy</u>	kirándulás <u>Álmosvölgybe</u>	Fekete sereg harceszközei	4-5 óra	szülők saját autóval (buszjárat nincs)	tanuló, napközis nevelő		osztály, tanuló, napközis nevelő, szülők		aktív részvétel
összefoglalás meghívott előadóval	játékos ppt-s előadás	olvasás-szövegértés	1 óra	digitális tábla	meghívott történész (szülő)	tanterem		ismereteink rendezése, kiegészítése	aktivitás
reneszánsz ételek	páros, csoportmunka, egyéni	matematika A lakomára hozott ételek mennyiségének számolása	1 óra	feladatlap, mérleg, űrmértékes kancsó	tanuló	tanterem		pontos adatok a szülőknek, hogy miből mennyit hozzanak az estre	minél pontosabb számolás
reneszánsz ételek	otthoni munka	Reneszánsz lakoma		szülőkkel megbeszélve saját alapanyagokkal				Terített asztal	ízletes, korhű ételek
Színi előadás próbája	osztály	Mese Mátyás királyról Miből van a legtöbb a világon?	3 óra	történet kellékei: trón, kincses láda, madár, kupák, kabátok, kódex, páncél, madár, „számár”	tanítók	tornaterem, CD lejátszó			szövegismeret, fegyelmességek

meghívó	csoporthmunka	1. osztályos diákok szülők, rokonok, igazgatóság meghívása a törvényt napra	2 óra	papír, fénymásolt Mátyás pecsét gyufa dob, kikiáltó kibíró	tamulók, tanító		tamulók, tanító	meghívó tekercek	esztétikus meghívó, hangos, érthető kidobolás
projektzáró este	az egész osztály, szülők, 1. osztályosok		5 óra	videó, fényképező, hangosítás, asztalok, székek, padok, szőnyegek az alváshoz	tanító, napközis nevelő, testnevelő tanár	tomaterem, tomatermi folyosó, 2 öltöző, mosdó, takarító eszközök	egész osztály	kiállítás, színi előadás, táncbemutató, ételek, lovagi torna	esztétikus, rendezett kiállítás, megfelelő színvonalú előadás, ízes ételek
értékelés	beszélgetés, vita		1 óra	vélemények írása	tamulók, tanító	tanterem	minden résztvevő	kritikus megbeszélés	a várt és létrejött eredmények, produktumok összegzése

Tanulói kérdőív Mátyás estre

1. Mátyás királyról azt tudtam meg a mesék feldolgozása során, hogy _____

---

2. Mátyás király családjáról azt tudom, hogy _____

---

3. A tánc megtanulása könnyen ment, mert _____

A tánc megtanulása nehezen ment, mert _____

---

4. A mesejáték eljátszása közben jól éreztem magam, mert _____

A mesejáték eljátszása közben nem éreztem jól magam, mert _____

---

5. A kirándulások sok új élménnyel, tapasztalattal gazdagítottak (Sorold fel!): _____

---

6. A szülőkkel együtt játszani jó volt mert, . _____

Értékelőlap: tanulói

Értékelőlap: tanítói

- Megfelelő volt-e a produktumok színvonala?
- A gyerekek tudtak-e együttműködni?
- Az egyes munkafolyamatokban milyen érzelmek gyűltek a gyermekekben?
- Teljesültek-e az eredeti célkitűzések?
- Mi a gyerekek, szülők véleménye?

Források

- NAT 2012
- Mozaik Kiadó: Tanmenetek
- Apáczai Kiadó: Tanmenetek Magyar irodalom
- Miklós Gáborné: Játékos vetélkedő Mátyás királyról és a reneszánsz korról: Játékok, feladatok a 3. évfolyam számára In: Tanítói Kincsestár - Alsó tagozat: J3 2.5 28p.
- Lukács Istvánné (é.n.): Projektervek. Letöltve: <http://www.godinemeth.hu/pdf/tamop/tamop12.pdf> 2015.11.22.
- Reneszánsz zenék CD Various Composers: Music of the Renaissance, Extras Group 7

- Bárdossy Ildikó: Lehetséges kérdések és válaszok a curriculumfejlesztéshez. Letöltve: http://janus.ttk.pte.hu/tamop/tananyagok/curriculum/lehetsges_krdsek_s_vlaszok_a_curriculumfejlesztshhez.html 2015.11.22.
- Ismerd meg Kinizsi Pál történetét. Vetélkedő városi könyvtár. Letöltve: Városi könyvtár és helytörténeti kiállítása, Monok, <http://www.monorkonyvtar.hu/pdf/Kinizsi.pdf> 2015.11.20.

Mellékletek

1. Lovagi torna

Részvevők: Mátyás lovagi tornáján 4 csapat (3 fiú, 3 lány, 2 apuka, 2 anyuka) versenyez. Szülők válthatják egymást.

- Mátyás és a kolozsvári bíró

A fiú és a leány kézenfogva kifut. A zsámolyt megkerülve, abból kivesszük közösen egy darab fülessúlyzót. Visszafutnak a svédsekreneyhez, a fülessúlyzót a szekrény tetejére rakják (rajta kell maradnia), visszafutnak. A váltás kézraütéssel történik.

- Mátyás király Gömörben: négykézláb másznak az urak a fáradtságtól

A tanító kezében a labda, a 10 játékos mögötte áll. Fej fölött hátra adja az elsőnek a labdát, aki a lába között előrebújik, a szekrényfelsőig szalad, arra felmászik és visszadobja a labdát a tanítónak. A versenynek akkor van vége, ha a tanító kezében van a labda és mind a 10 tanuló a szekrényfelsőn áll. /A labdát bármelyik szekrényen álló gyerek-akár mindig ugyanaz- visszadobhatja.)

- A tök és a 4 ökör: ajándékot visznek Mátyásnak

A tanulók a padon ülnek, a tanító pedig a zsámolyon. Az első kifut a szekrényig, belemászik, felvesz egy szalagot, kimászik, a tanítóig fut. A szalagot a tanító nyakába akasztja, visszafut (zsámolyt kerülni nem kell), váltás kézraütéssel. Az utolsó versenyzővel a tanítónak is vissza kell érni a kiindulóhelyre!

- Egyszer volt Budán kutyavásár

Kiindulóhelyzet: a gyerekek a padon ülnek, előttük a földön két összekötözött ugrókötel, a tanító mellettük áll, kezében tornabot. A kezdőjelre mind a 10 gyerek belép a kötelek közé, azt megfogva, együtt futva megkerülik a zsámolyt. Visszafutás után a tanító szabadítja ki őket úgy, hogy a tornabotra akasztja a kötelet, a gyerekek kibújnak és leülnek a padra.

- A névnapi jóslat: kupa döntés, hogy ne mérgezzék meg Mátyást

Induláskor a gyerekek a padon ülnek, a tanító kezében a tornabot. Jelre a tanító az első kezébe adja a „kardot”, ő kifut a bottal, feldönt egy bóját, zsámolykerülés után visszafut, a botot a tanítónak adja át és így tovább.

- Furcsa látogatók: borsóhajigáló

Kezdekor a tanulók a padon ülnek, mindegyiknél egy kislabda, az osztályfőnök a felfordított zsámolyban áll. Az indító jelre az első gyerek kifut, a kislabdát tetszőleges távolságról (akár közvetlen

közletről) a tanító kezébe juttatja. Ha az átadás nem sikerül a gyerekek kell a labdát felvenni és átadni. A számolyból nem lehet kilépni. Az utolsó átvétel után a tanító és az utolsó induló a számolyt megfogva fut vissza a kiindulóhelyre.

- Mátyás áruhában (A cinkotai kántor: a buta pap helyett ment a király elé áruhába)

A kezdéskor a játékosok a padon ülnek, az elsőn már rajta az áruha (nagy méretű póló). Zsámolykerüléssel végigfut a pályán, majd az áruhát átadja a következő játékosnak.

2. „Hiszed-e?” játék leírása

Mátyás királyról fogok állításokat mondani.

El kell döntenetek, hogy elhiszitek-e, amit én mondok, vagy sem. Ha igen, akkor zöld, ha nem értetek egyet a hírrel, tiltakozásképpen a piros jelzőtáblát kell felemelnetek. (tornateremben jobb oldal=elhiszem, bal oldal=nem hiszem)

1. Hiszed-e, hogy Mátyást 15 éves korában koronázták meg a Duna jegén? (Nem, ekkor csak királlyá választották.)
2. Hiszed-e, hogy édesapja, Hunyadi János, a nagy törökverő írástudatlan ember volt? (igen)
3. Hiszed-e, hogy Mátyás második felesége, Beatrix, nem tudott magyarul? (Nem, neki is meg kellett tanulnia a nyelvet.)
4. Hiszed-e, hogy Mátyás fia, Corvin János is olyan hatalmas, híres lett, mint az apja? (Nem, szelíd, félszeg volt, bicegett, 32 éves korában meghalt.)
5. Hiszed-e, hogy Mátyás gyakran utazgatott az országban? Ezekből származtak személyes intézkedései, országépítő rendeletei. (Igen)
6. Hiszed-e, hogy sokat járt Itáliában, felesége szülőhelyén? (Nem, sohasem jutott el oda.)
7. Hiszed-e, hogy kedvelte a zenét? (Igen, ünnepein a zene sohasem maradhatott el. Kürtzengés, dobpergés kísérte a felvonulást)
8. Hiszed-e, hogy a lábas ekkor még a szó szoros értelmében három lábon álló főzőedényt jelentett? (Igen)
9. Hiszed-e, hogy a mártást kanállal ették? (Nem, a mártás ekkor még szó szerint megfelelt a nevének, ebbe mártogatták a húst, kenyeret.)
10. Hiszed-e, hogy Mátyás uralkodása alatt két egyetemet alapított Magyarországon? (Igen 1465-ben a pozsonyit, 1475-ben a budait.)

3. Mátyás estre meghívók

Megehvó

2022. májusában, pünkösöd havának, annak 18. napján

meghívatik minden kedves szülő, testvér, nagyszülő Áltáyás király udvarába. A király színe elé járul minden apró és nagypobarska alattvalója. (Szülő, testvér)

Tiszteljétek meg jelenlétetekkel ezt a rendhagyó törvénynapot. 18 órakor legyetek a hatalmas lovagi tornák helyszínén (tornaterem).

Ha van bátorságotok és kedvetek öltsetek föl Ti is reneszánsz, vagy török ruházatokat.

Megkóstolhatjátok Áltáyás udvarának különleges ételeit is, melyet az alattvalók sütnek, s gyönyörködhetek a lovagok bajvívásaiban, melyen Ti is részt vehettek.

Ezer esztendőben csak egyszer jöhetsz el egy ilyen királyi meghívásra, ne gondolkodj sokat!

A királyi udvar ceremónia mesterei

a 3. b osztály

Meghívó

2022. májusában, pünkösöd havának, annak 18. napján

meghívatik minden kedves tanerő Áltáyás király udvarába. A király színe elé járul minden apró és nagypobarska alattvalója. (Szülő, testvér, és az 1. osztályosok)

Tiszteljétek meg jelenlétetekkel ezt a rendhagyó törvénynapot. 18 órakor legyetek a hatalmas lovagi tornák helyszínén (tornaterem).

Ha van bátorságotok és kedvetek öltsetek föl Ti is reneszánsz, vagy török ruházatokat.

Gyönyörködhetek a lovagok bajvívásaiban, melyen Ti is részt vehettek.

Ezer esztendőben csak egyszer jöhetsz el egy ilyen királyi meghívásra, ne gondolkodj sokat!

A királyi udvar ceremónia mesterei

a 3. b osztály

4. A meghívó pecsétje

5. Színdarab

I. Mese Mátyás királyról (színdarab)

Szereplők:

Mátyás király, udvari bolond, Beatrix, főurak, udvarhölgyek, udvarmester, kovács, kamarás, gazdag ember
kódexmásoló, okos lány

I. jelenet

(Megszólalnak a fanfárok)

Udvarmester: (botjával hármat koppint) Álljatok föl jó alattvalók, Mátyás király jön feleségével, Beatrixszal.
(Mátyás és felesége szépen csengő reneszánsz zenére bevonul a trónterembe.)

Mátyás király: Szent György havának e gyönyörű napján örömmel látom alattvalóimat. A törvényt napot ezennel megkezdem. (Leülnek a trón székekre)

Udvarmester: Felső királyom, sokan vároznak már a kerengőben. Furcsa, szedett-vedett népség látogatta ma meg felségedet. Kezdhettek a kihallgatást?

Mátyás: Furcsa, szedett-vedett népség? Ne mondj ilyet a népemre, mert megharagszom! Na, lássuk, kik jöttek el ma Budára?

Udvarmester: Jöjjön az első alattvaló! (Belép a trónterembe a kovácsmester, aki meglepetésében elejti a kezében lévő edényt.)

Mátyás: Mi jót hozott mesteruram?

Kovácsmester: (reszketve, félénken megszólal) A feleségem küldött vaját Mátyás kovács feleségének, mert gondolta, megházasodott azóta.

Mátyás: No, köszönjük szépen! (feleségéhez, majd az urakhoz fordulva mondja) Ez az ember itt, segített rajtam, amikor este a falujukba értem, s bizony elfáradtam, megéheztem. Persze áruhában jártam, így nem ismert fel. Befogadott a házába éjszakára, megosztotta velem szegényes vacsoráját. de még a kabátját is zálogba adta, hogy borral kínálhassa meg ismeretlen vendégét.

Most én hívom meg ebédre a jólelkű kovácsot. Ám, hogy kabát nélkül ne maradjon, itt az enyém! (az urak felé int) Urak, lássuk csak, mennyit bír el a kovács válla? (az urak saját mentéiket borítják a kovácsra)

Kovács: Köszönöm uram, királyom jóságodat. (Az asztalhoz ül)

(nagy ugatás hallatszik kintről, majd egy gazdag ember sok-sok kutyával beviharzik a terembe)

Gazdag ember: Jaj, azt hiszem eltévedtem! Ezek a kutyák csak húznak magukkal. Csöndesedjetek már el! (a kutyák rakoncátlanok)

Mátyás: Mi járatban van itt, jó ember?

Gazdag ember: Azt hallottam, hogy itt ma kutyavásár lesz! Budán az a divat, hogy a gazdag emberek nagy pénzen kutyákat vesznek.

Mátyás: No, bizony, kend téved!

Udvari bolond: (nevetve kezdi a mesét) Emlékszem jó uram az esetre. Azt tanácsoltad a szegény embernek, hozzon fel Budára annyi kutyát, amennyit csak tud. Meg is tette szegény. Hozott kicsit is, nagyot is. Te vetted meg az elsőt száz aranyért. Divat a kutyatartás, azt mondtad. Csak úgy vették az urak a kutyákat. Meg is gazdagodott néhány óra alatt a szegény ember. Úgy látszik, megirigyelte a szomszédja. (mindenki jót nevet)

Mátyás: Budán csak egyszer volt kutyavásár! (a király intésére a foglárók kitaszigálják az embert és a sok ugató kutyát.)

(hirtelen elcsendesednek, az ajtóban egy fura öltözetű lány ül egy még furább állaton)

Mátyás: Hát, te ki vagy?

Az okos lány: Nem ismeresz meg felség? (átad a királynak egy vasgyűrűt)

Mátyás: Igen, emlékszem már. Esztergomnál találkoztunk. Eszter vagy, akkor Esztergomba mentél, és gombát vittél magaddal. Azt kértem tőled, gyere fel Budára, hozd magaddal ezt a gyűrűt, s én gazdagon megajándékozlak. De se szekéren, se gyalog, se lóháton ne gyere! (a fura bakkecskét nézegeti) Öltözz is fel, meg ne is, (a leány halászhálóból varrt ruháját nézi) Hozz is ajándékot, meg ne is! (az egyik szitát leemelte a másiktól, s az menten elrepült) Teljesítetted a kérésemet, ezért gazdagon megajándékozlak. (int a kamarásnak, aki egy zsák aranyat ad neki)

Az okos lány: Köszönöm, felséges királyom!

Mátyás: Légy vendégem, ebédelj velünk! (az asztalhoz vezeti a lányt)

Beatrix: Édes férj! Emlékszik-e arra, mikor a törvénye ellen vétettem, és ítélkeztem ön helyett, míg az országot járta? Két szegény paraszt nem tudott megegyezni, hogy kié a kis csacsi, a számáré, vagy a szekéré. Annnyira megharagudott rám, hogy én tettem igazságot ez ügyben, hogy elküldött a háztól. De a számomra legkedvesebbet elvihettem magammal. Azóta is mellettem van, hiszen számomra a férjem a legkedvesebb.

Mátyás: Hogyne emlékeznék az esetre kedvesem!

Udvarmester: Vásári komédiások szeretnének eljátszani egy vidám, de tanulságos színdarabot.

Mátyás: Jöjjenek! Lássuk, halljuk őket!

(színjáték)

II. Színjáték: Miből van legtöbb a világon? (mese a mesében)

Szereplők: Mátyás király, kocsis, bolond, kerékgyártó, urak 4 fő, anyóka, tudósok 3 fő, lovász, kofa, kovács, mészáros, őr, pék

Színpadkép: Buda vára, trónterem

Zenére bevonulás

Mátyás király fényes lakomával ünnepli Podjebrád György felett aratott győzelmét. Terített asztal, kupákkal. A háttérben Mátyás címerállata egy zászlón.

1. Úr (kupáját magasba emelve pohárköszöntőt mond): Felséges királyom! Tekintetes urak! Emelem poharam Mátyás királyra és az ő győzedelmes hadára, a fekete seregére!

Urak: Éljen a király! Éljen a fekete sereg! Éljen édes hazánk! Éljen! Éljen! (koccintanak)

Mátyás király: Meg tudjátok-e mondani, jó urak, miből van a legtöbb a világon?

1. úr: Szegény emberből?

2. úr: Gyerekből, mert az több, mint a szegény ember.

3. úr: Fűszál több van a földön, mint gyerek!

4. úr: De csillag több van az égen, mint fűszál a földön.

Mátyás: (a bolondhoz fordul, tőle kérdezi): No, komám, te mit gondolsz?

bolond: Azt gondolom, komám, hogy orvosból van a legtöbb a világon. (nagy nevetés fogadja a bolond szavait az urak részéről.)

Mátyás: Igazán bolond vagy, komám, ha ilyen bolondot gondolsz!

(A bolond feláll, s átmegy a színpad bal oldalára, ott földre veti magát, rosszulletet tett, óbégatni kezd. Az urak abbahagyják a mulatozást, nevetést, ivást, és körbeveszik a bolondot.)

urak: Mi bajod, komám?

bolond: (elváltoztatott hangon, fájdalmat színelve): Végem! Sajog minden porcikám. Zúg a fülem, sötét karikák táncolnak a szemem előtt. (Jajgat, rángatózik.) Kilelt a hideg. Hozzatok takarót! (Az egyik úr ráborítja a mentéjét, a többiek követik példáját. Hirtelen abbahagyja a vacogást. Dobálja lefelé magáról a ruhadarabokat.) Most meg már izzadok, fővök! (óbéogat, mit a fába szorult féreg.)

1. úr (együttérzően) Nagyon sajnálom szegényt. Hallgatni is rossz, ahogy óbéogat.

2. úr Tüstént eret kell váгна rajta, mert elviszi az ördög!

- 3. úr** Hozzatok még takarót, ki kell izzasztani belőle e nyavalyáját!
- 4. úr** Jeget ide! Hűteni kell, az gyógyítja meg!
- 1. úr** Szalasszatok a piócás emberét! Jöjjön, hozza a vérszívóit! Attól majd megkönnyebbül.

Mátyás: Jöjjenek az udvari bölcsek! (A király tapsok, a három bölcс bevonul.) Adjatok tanácsot! Miként állíthatjuk talpra a bolondot? Gazdag könyvtárban tudós könyvekben nincs hiány. Tudom, sokat forgattátok a kódexeket. Bújtátok eleget az ókori bölcsek műveit. Lássuk, mit ér a tudományotok! Segítsetek hát ezen a szenvedőn!

1. tudós: (fontoskodva kis üveget húz elő a köpenye alól): Szent Margit könnyeit rejti ez az üvegce. A Nyulak szigetén őrizte egy kegyes apácanő a kolostorban. Ebből vegyen be a bolond reggel, délben, este 12 cseppet hat napon át. Ettől bizton meggyógyul.

2. tudós: (három szalmaszálát húz elő egy ócska tarisznyából) A betlehemi jászolból való ez a három szalmaszál. Varázserő lakozik benne. A Kisjézus feküdt rajta. Egy jámbor pásztor hozta magával azon a csodálatos éjszakán. Azóta száll apáról fiúra. Ha a párnája alá teszi a bolond, s három nap három éjjen ezen pihen, elmúlik a baja!

3. tudós (kis dobozból egy szem búzát borít a tenyerébe): Gyújtsatok tüzet! Dobjátok a lángok közé ezt a búzaszemet! A Paradicsom kertjéből hullott le a földre ez a csodatevő mag. A füstjét, ha belélegzi a bolond, tüstént talpra áll! (A bolond hánykolódik, rúgkapál, nyöszörög. Egy ór szalad be.)

őr: Felséges uram! Híre futott a piactéren, hogy végét járja a bolond. Itt tolong a sok ember a palota kapujában. Mind tanácsot akar adni. Váltig bizonygatják, hogy orvosságot tudnak a bolond bajára.

Mátyás: Engedjétek be őket! Hallgassuk meg, milyen tudománnyal szolgálnak! (Az emberek bevonulnak a trónterembe.)

kofa: (tejfölösbögrét szorongatva): Felséges uram! Engedd meg, hogy ezzel a zsíros tejfellel bekenjem tetőtől talpig. Tudom, ha evvel megkenegetem, új erőre kap. A komámasszony dagadt lábán is segített.

pék: (előlépve) Hordok magamnál egy kis zsákot. (előveszi) Hamut tartok benne. Karácsony reggelén szedtem ki a kemencéből, az ünnepi kalács alól való. Angyal szárnya suhintotta, varázserő lakozik benne, evvel gyógyítom én a beteg állataimat is. Itatáskor egy csipetet teszik a vályú aljára. Ha az ökörnek használt, jó lesz a bolondnak is. Egy kanállal belekeverünk az italába, megissza, s kiűzi belőle a rontást. Talpra állt már ettől sok sánta!

mészáros: (egy nap piros foltos zsebkendőt lobogtat): Fekete bikát vágtam Luca napján. Felfogtam a vérét egy teknőbe, abban áztattam ez a zsebkendőt. Tegyük a homlokára! Minden fájdalma megszűnik. Beleköltözik a fekete bika ereje, menten visszakapja az egészségét úgy, mint a komám a látását. Fejbe vágják a cimborámat a búcsúban, elvágódott, beverte a fajét. Nem látott semmit, amíg ezzel a varázskendővel meg nem legyeztem. Visszaadta a komám szeme világát, visszahozza a bolond elveszett erejét is!

anyóka: (nagy kosár van a karján, tele mindenféle gyommal) Forraljatok egy nagy üstben vizet! Szórjátok bele a füveitem! Erdő-mező titkait kitanultam az öreganyámtól. Már, mint kislány, mellette csetlette-botlottam, amikor a gyökereket, friss hajtásokat, virágokat szedte. Megtanultam, melyik mire való. Fürdőt készítek a bolondnak, beleültetjük, rakjuk alatta a tüzet szüntelen, s akkor megújul az egészsége.

kerégyártó: (tégelyt vesz elő, fekete színű kenőccsel van tele, cipőkrém vagy tempera lehet) A püspök úr kocsját javítottam. A kerékről lekapartam egy kis kulimázt. Becses, mert Róma pora van benne. Még friss, tegnap tért haza a nagy útról a püspök. Azt mondom, ezzel a bűvös kulimázzal maszatozunk be a bolond képét. A fekete ábrázatától elillan a betegség, s kiugrik belőle.

kovács: Nem kell ide se fürdő, se kenőcs, mert olyan erő van az én két karomban, hogy elbír az a kórsággal is. (Felgyúri az inge ujját.) Jól összetapogatom a testét. Kigyúrom belőle a görcsöt. Meg olvad a vas a kezem között, puha tészta lesz a bolondból, ha munkába fogom. Kinyomom belőle a rontást.

lovász: Van a felséges király istállójában egy tüzes paripa. Nagypapján mesélte, hogy azt csikó korában parázssal etette. Olyan is az, mint az ördög. Senki ember fia meg nem üli, patkó nem volt a lábán, nyereg a hátát nem érte, a kötőféket elszaggatta. Ennek a paripának a szőréből kell a bolond kenyérébe sütni. Azt mondom, visszakapja tőle az egészségét.

kocsis: Nézzétek ezt a karikás ostort! A nyelét a Tisza-parton metszettem egy bodzabokorról. Vízi tündérek laktak az ágak között. Fennakadt a tündérlányok haja a bokor ágain, belefotam a szíjak közé a csodás tündérhajat. Megcsapkodom vele a bolondot kissé, harminchármat húzok rá, s világgá fut belőle a hideglelés. (Felemeli az ostort, rá akar vágni a bolondra.)

bolond: (talpra ugorva menekül az ostor elől. Mátyás királyhoz fordulva tőle kérdezi) Látod, komám, ezt a tucát doktort? Ha ezen a kicsi helyen ennyi az orvos, mennyi lehet a világon?

Mátyás: Jól van komám, te nyertél. Most jutalmul válassz az orvosságok közül! Melyik lenne gyógyír a bajodra?

Bolond: Ezek közül bizony egyiket sem próbálnám ki, de amelyik ott fénylik a kancsóban, azt bevenném. Nem lenne ellenemre az sem, amelyik a hegedű húrjain táncol.

Mátyás: Igazad van, a legjobb orvosság a tokaji bor meg a szép muzsika. (Koccint a bolonddal.) Egészségedre!

Zene

I. vissza az eredeti meséhez

Mátyás: Nagyszerű multság volt! Folytassuk a törvényt!

Udvarmester: Felséges királyom! Országod falvaiból, városaiból sokan jöttek el ma, hogy ajándékot hozzanak neked. Fogadd őket jó szívvel!

Mátyás: Legyen!

Udvarmester: Jöjjetek sorban a király elé!

(átadják az osztályok képviselői az ajándékokat, a király előtt meghajolnak: hollós pajzs, egy kódex, ékszerek Beatrixnak, sisak a királynak, bolond jogar a bolondnak, bohóc játék)

Mátyás: Köszönöm ezt a sok szép ajándékot országom minden lakójának. (kezébe fogja a pajzsot) Ezen a pajzson lévő holló szomorú időkre emlékeztet.

Az egyik főúr: Bizony, szomorú történet. szegény testvérbátyád, László halála után Téged édesanyád Prága városába menekített. A cseh királynál voltál fogságban. Ám ez a rabság az életedet mentette meg.

Mátyás: Anyám, Szilágyi Erzsébet levelet küldött nekem, s egy holló vitte a levelet Prága városába. Ennek az emlékét őrzi a fekete sereg címerében a holló.

Kinizsi, jó vitézem! Neked adom ezt a gyönyörű pajzsot! Eddig is jó vitézem voltál, legyél hű katonám ez után is. (Kinizsi a királyhoz lép, meghajol, s elveszi a pajzsot.)

Kinizsi: Felséges királyom. Életem a tiéd. Neked köszönhetem, hogy katona lettem. Hiszen, csak egy egyszerű molnárlegény voltam a nagyvázsonyi vízimalomban.

Másik főúr: De micsoda molnárlegény! Mindenkinek elállt a szava, amikor felemelte azt a súlyos malomkövet. Kinizsi Pál a fél kezével nyújtotta a király felé, mint egy könnyű tálcát, s kínálta felségedet egy kancsó friss forrásvízzel.

Mátyás: Így történt. Azóta pedig sok csatában vettél részt, s győzedelmeskedtél az ellenség felett.

No, nézzetek csak ide! Ez egy kincs, amit most a kezemben tartok. (felveszi az ajándékok közül a kódexet) Ez értékesebb az aranynál, a drágaköveknél. A díszes borító tudást rejt. A könyvekben minden megtalálható: a múlt története, és a jövő elképzelései. Minden embernek szüksége van a tudásra.

Apród: Felséges királyom! Én egyszer elloptam a Te könyvtáradból egy díszes borítású könyvet. Fülön csíptek, de Te nem büntettél meg. Inkább sajnáltál, azt mondtad, az az én büntetésem, hogy nem ismerem a könyv belsejét, az írást. Azóta megtanultam írni és olvasni. Már tudom, milyen nagy kincs a tudás. Köszönöm, hogy felnyitottad a szemem.

Mátyás: Bizony jó lenne, ha országunkban mindenki így gondolkodna.

Mátyás: Ceremónia mester! Zenét! (int a táncosoknak, aki reneszánsz zenére egy rövid táncot lejtenek) Tanulságos volt ez a mai törvényt nap. Ezennel bezárom. Szívesen látlak benneteket a lovagi tornán. Legyetek továbbra is hű alattvalói országunknak! (elvonul a királyi pár, majd az udvartartás, és az alattvalók)